

Briuselis, 2025 m. lapkričio 21 d.
(OR. en)

15782/25

COMPET 1218
MI 940

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: *Pasirengimas 2025 m. gruodžio 8 d. Tarybos (konkurencingumas (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) posėdžiui*
E. prekyba: su gaminių atitiktimi ir vykdymo užtikrinimu susiję iššūkiai
– *Pasikeitimas nuomonėmis*

Rengiantis 2025 m. gruodžio 8 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje įvyksiančiam pasikeitimui nuomonėmis, delegacijoms priėdė pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas „E. prekyba: su gaminių atitiktimi ir vykdymo užtikrinimu susiję iššūkiai“.

DISKUSIJOMS SKIRTAS DOKUMENTAS

Konkurencingumo tarybos posėdis

Briuselis, 2025 m. gruodžio 8 d.

E. prekyba: su gaminių atitiktimi ir vykdymo užtikrinimu susiję iššūkiai

Europos ir pasaulio vartotojų įpročiai ir verslo praktika per pastaruosius dešimtmečius labai pasikeitė. Elektroninės prekybos sektorius labai išaugo ir tapo pagrindine pasaulio ekonomikos sudedamąja dalimi, iš esmės keičiančia prekių pirkimo ir pardavimo būdus ES ir visame pasaulyje. 2022 m. į ES iš trečiųjų šalių pateko 1,4 mlrd. mažos vertės (iki 150 EUR) siuntinių, o 2024 m. šis skaičius gerokai išaugo – iki 4,6 mlrd.¹ Sparti e. prekybos plėtra atskleidė keletą iššūkių reguliavimo srityje, kurie kelia grėsmę bendrosios rinkos sanglaudai ir veikimui. Vienas iš pagrindinių iššūkių yra susijęs su gausėjančiais neteisėtais ir reikalavimų neatitinkančiais gaminiais, įvežamais į ES iš trečiųjų šalių, ir valdžios institucijų galimybėmis bei sąlygomis įvairiuose sektoriuose užtikrinti reikalavimų laikymąsi.

Dideli kiekiai elektroninėse prekyvietėse siūlomų gaminių, kurie tiesiogiai siunčiami ES vartotojams iš trečiųjų šalių, neatitinka reikiamų standartų ir teisės aktų². Turėdamos ribotas pareigas užtikrinti reikalavimų laikymąsi, elektroninės prekyvietės veikia kaip vartai, per kuriuos trečiųjų šalių pardavėjai gali pateikti savo gaminius bendrajai rinkai nuotoliniu būdu, t. y. nėra tradicinio importuotojo, įpareigoto užtikrinti reikalavimų laikymąsi.

¹ Bendrosios rinkos strategija. Remiantis ES priežiūros duomenimis, 2024 m. į ES buvo importuota 4,6 mlrd. mažos vertės (iki 150 EUR) siuntų. Tai beveik du kartus daugiau nei 2023 m. (2,4 mlrd.), o nuo 2022 m. (1,4 mlrd.) jų skaičius padidėjo daugiau nei tris kartus.

² Bendrosios rinkos strategija. Vartotojų organizacijos atliekamo gerai žinomos didelės e. prekybos platformos patikrinimo metu iš platformoje išvardytų gaminių beveik visi pagal kategorijas patikrinti gaminiai, tokie kaip šalmai, kosmetika, žaislai ir įtaisai, žvakės ir kempinės, elektriniai ir susietieji produktai, buvo pavojingi, apie juos nebuvo pateikta reikiamos informacijos, pavyzdžiui, saugos instrukcijų ar sudedamųjų dalių sąrašų, ir (arba) juose buvo klaidingų teiginių.

Dabartinė vykdymo užtikrinimo sistema nėra pakankamai pajėgi susidoroti su dideliu iš trečiųjų šalių įvežamų gaminių kiekiu³. Abiejų ES gynybos linijų – muitinių ir rinkos priežiūros institucijų – ištekliai, kurie ir taip jau yra riboti, e. prekybos importo srautui tapo nepakankami. Reikalavimų besilaikančios Europos įmonės atsiduria nepalankioje konkurencinėje padėtyje, nes jos skiria vis daugiau išteklių atitinkamų Sąjungos teisės aktų laikymuisi užtikrinti. Be to, staiga smarkiai išaugus nesaugių arba reikalavimų neatitinkančių gaminių kiekiui, gali kilti didelė rizika vartotojų sveikatai ir saugai ir daromas neigiamas poveikis aplinkai ir ES konkurencingumui.

Per pastarąjį dešimtmetį palaiapsniui imtasi priemonių e. prekybos iššūkiams spręsti, jas nustatant keliuose susijusiuose teisės aktuose, visų pirma Skaitmeninių paslaugų akte, Rinkos priežiūros reglamente ir reglamente dėl bendros gaminių saugos. Tačiau su e. prekyba susiję klausimai lieka neišspręsti, o nuolat didėjant iš trečiųjų šalių į Sąjungą įvežamų gaminių kiekiui, didėja ir iššūkiai.

Šiomet Komisija ne kartą kėlė klausimą dėl didėjančių iššūkių e. prekybos srityje. Vasario mėn. buvo pristatytas komunikatas dėl e. prekybos – išsamus saugiai ir tvariai e. prekybai skirtas ES priemonių rinkinys. Komunikate išdėstytas Komisijos požiūris, kaip įveikti dėl e. prekybos kylančius iššūkius, daugiausia dėmesio skiriant tam, kad vykdymo užtikrinimo institucijos turi laikytis kompleksiško ir gerai koordinuoto požiūrio, taip pat keliems struktūriniais esamų teisės aktų pakeitimams ir patikimam atitinkamų ES teisės aktų, kuriais apsaugomi vartotojai internete, vykdymo užtikrinimui, įskaitant Skaitmeninių paslaugų akto vykdymo užtikrinimą.

³ Bendrosios rinkos strategija. Dėl didelio iš išorės į Europos rinką patenkančių gaminių kiekio neįmanoma užtikrinti visiškos atitikties atliekant muitinės ir rinkos priežiūros patikrinimus. Remiantis naujausia Mokesčių ir muitų sąjungos GD ataskaita dėl gaminių atitikties, buvo patikrinti tik 82 gaminiai iš milijono, muitinė dėl gaminio atitikties ar saugos priežasčių sulaukė 51 gaminį ir tik 13 gaminių nebuvo leista įvežti į ES (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ea5db20e-840f-11f0-9af8-01aa75ed71a1/language-en>).

Vėliau buvo pristatyta bendrosios rinkos strategija, kurioje pabrėžiama, kad viena iš žalingiausių ir nuolatinių kliūčių ES įmonėms yra su e. prekyba susijusios problemos, pasenusios gaminių taisyklės ir nepakankama gaminių atitiktis reikalavimams. Siekdama išspręsti šiuos klausimus, Komisija nurodė, kad vienas iš galimų sprendimų – įsteigti naują ES rinkos priežiūros instituciją, taip pat modernizuoti ir skaitmenizuoti gaminius reglamentuojančių teisės aktų sistemą. Be to, pasiūlymu dėl ES muitinės reformos, dėl kurio šiuo metu deramasi su Europos Parlamentu ir dėl kurio Taryboje buvo pasiektas preliminarus susitarimas, gali būti pasiektas politinis susitarimas, be kita ko, dėl 150 EUR atleidimo nuo maito ribos panaikinimo, siekiant išspręsti įvairius klausimus, susijusius su neteisėtais gaminiiais iš trečiųjų šalių. Be to, Komisija neseniai pristatė Europos gaminių akto, į kurį tikimasi įtraukti pasiūlymus peržiūrėti Rinkos priežiūros reglamentą, naująją teisės aktų sistemą ir Standartizacijos reglamentą, idėją. Šia iniciatyva Komisija siekia spręsti su e. prekyba ir nepakankama gaminių atitiktimi susijusius klausimus.

Atsižvelgdami į tai, prašome delegacijų apsvarstyti šiuos Konkurencingumo tarybos diskusijoms skirtus klausimus:

1. Kokių papildomų priemonių e. prekybos srityje reikėtų imtis nacionaliniu arba ES lygmeniu, kad būtų apsaugoti vartotojai, užtikrintos vienodos sąlygos ir sustiprintas Europos įmonių konkurencingumas?
2. Ką galime padaryti, kad pagerintume veiksmų koordinavimą ir sustiprintume vykdymo užtikrinimą pagal esamą reguliavimo sistemą, siekdami geriau įveikti iššūkius, kylančius dėl e. prekybos plėtros? Kokiu mastu reikia naujų teisėkūros priemonių, kad būtų išspręstos didėjančios su e. prekyba susijusios problemos (pavyzdžiui, nustatant didesnę elektroninių prekyviečių atsakomybę už jų platformose parduodamus gaminius)?